

Materijali sa seminara "Hrvatska energetska budućnost - kako organizirati pravedan i čist energetski sustav čiju cijenu neće plaćati zemlje u razvoju?"

U organizaciji Zelene Istre se 16. i 17. studenog u Zagrebu održao seminar "Hrvatska energetska budućnost - kako organizirati pravedan i čist energetski sustav čiju cijenu neće plaćati zemlje u razvoju?". Na seminaru je sudjelovalo 20-ak predstavnika organizacija civilnog društva i građanskih inicijativa iz Hrvatske i BiH.

Cilj seminara bio je potaknuti diskusiju o "vrućim" temama vezanim za hrvatski energetski sustav i njegov utjecaj na zemlje u razvoju, odnosno osnažiti kapacitete sudionika za zagovaranje održivih i pravednih klimatskih i energetskih politika te održivog razvoja na razini Hrvatske, Europe i svijeta.

Prvi dan seminara započeo je predavanjem Barbare Kvac iz slovenske organizacije Focus o produljenju radnog vijeka Nuklearne elektrane Krško do 2043., mimo procedura definiranih okolišnim zakonodavstvom, nacionalnim, europskim i međunarodnim. Focus i partneri obratili su se slovenskoj Agenciji za okoliš koja bi uskoro trebala odlučiti o tome hoće li za 20-godišnje produljenje radnog vijeka NE Krško biti potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš. Ovisno o odluci Agencije, organizacije civilnog društva koje su prisustvovalе seminaru poduzet će eventualne daljnje zajedničke korake.

Uslijedilo je predavanje Pippe Gallop iz organizacije CEE Bankwatch Network koja je govorila o problematičnim aspektima uvoza električne energije i energenata u Hrvatsku. Istaknula je da se energija koju uvozimo u Hrvatsku proizvodi na neodrživ način, iz ugljena i urana, te u zemljama u kojima je praksa zaštite okoliša slaba. Struju najviše uvozimo iz Mađarske i BiH, a tu su i Srbija, Slovenija i ostale zemlje. Kada je riječ o uvoznim energentima, najviše smo ovisni o uvoznom ugljenu i nafti. Da sve bude i gore, uvozna nafta u Hrvatsku dolazi iz zemalja u kojima su ljudska prava sustavno ugrožena, primjerice Nigerije, Libije, Azerbajdžana ili Kazahstana.

Sljedeću prezentaciju su održali predstavnici Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost, Marijo Medić i Saša Medaković koji su predstavili Prijedlog Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva. Naveli su da se radioaktivni otpad ne smije izvoziti pa se iz tog razloga problem njegova zbrinjavanja mora riješiti na području Hrvatske. Prijedlog Nacionalnog programa predviđa da se u Dvor na Uni smjesti Centar za zbrinjavanje radioaktivnog otpada, i to na lokaciji vojnog skladišta Čerkezovac. Lokaciju za otpad DZRNS je preuzeo iz već postojećih dokumenata, iako se tome već dugo i žestoko protive građani Pounja. Iz DZRNS-a su istaknuli da je uspostava Centra u Čerkezovcu optimalno rješenje te da je čitav postupak u potpunosti transparentan, iako o javnoj raspravi, koja se održala u svibnju, još uvijek nije objavljeno izvješće.

Akos Eger iz FoE Hungary govorio je o europskom novcu u pozadini produljenja radnog vijeka zastarjelih i nesigurnih ukrajinskih nuklearnih reaktora. Ukrajina, u usporedbi s ostalim zemljama uključenim u europsku politiku susjedstva, dobiva najviše novca od EU institucija za razvoj energetskih projekata, i to u najvećoj mjeri za nuklearke. S druge strane, u rješavanje gorućeg problema energetske neučinkovitosti u Ukrajini ulaže se svega 15 posto ukupnih europskih sredstava. Eger je istaknuo i primjer Njemačke, koji pokazuje koliko je, uz proizvodnju iz obnovljivih izvora, važna štednja energije. Dotaknuo se i situacije s mađarskom nuklearnom elektranom Paks II, projektom koji je predmet dviju EU istraga zbog nedozvoljene državne potpore i kršenja propisa o javnoj nabavi.

Tomislav Tkalec iz Focusa predstavio je slabo poznate probleme vezane za eksploataciju urana u Brazilu, Nigeru i Namibiji te Bugarskoj koji se odnose na zagađenje radioaktivnošću - od nastajanja ogromnih količina radioaktivnog otpadnog kamenja (jalovine) i otpadnih voda koje je gotovo nemoguće trajno održati unutar za to predviđenog bazena, do širenja radioaktivne prašine i plina, radona. Ovo zagađenje uzrokuje rak i ostale bolesti kod radnika i ljudi koji žive na području u blizini rudnika urana, dok rudarske korporacije za te probleme ne preuzimaju odgovornost jer je problematično dokazati da je baš radioaktivno zagađenje uzrok teške bolesti.

Tijekom prvog dana seminara prikazana su i dva kraća dokumentarna filma "No safe atom" i "Namibia's uranium rush" koja su dodatno potaknula diskusiju sudionika o utjecaju hrvatskog energetskeg sustava na zemlje u razvoju.

Drugi dan započeo je predavanjem Igora Raguzina iz Ministarstva zaštite okoliša i energetike. Raguzin je pružio opsežan pregled politike klimatskih promjena te je predstavio osnovne smjernice za izradu Strategije niskougljičnog razvoja RH, o kojoj bi se javna rasprava trebala održati 2017. godine. Objasnio je da se radi o krovnoj razvojnoj strategiji na kojoj bi se trebale temeljiti i ostale strategije - energetska, prometna te strategija gospodarenja otpadom. Scenariji predviđeni stručnim podlogama za izradu Strategije uključuju i pretpostavku o radu NE Krško do 2043., unatoč tome što je ovo zasad neizvjesno, u smislu postupka procjene utjecaja na okoliš. No, pozitivna je vijest da je propali i neisplativ projekt Plomin C revizijom uklonjen iz stručnih podloga za izradu Strategije te ne čini dio niti jednog od tri moguća razvojna scenarija.

Za sam kraj seminara Ivana Rogulj iz DOOR-a je predstavila kompleksan proces izrade [energetskog modela za 2050.](#) Radi se o alatu koji nas uči o odnosu energije i klime te služi za energetske modeliranje i kreiranje alternativne, niskougljične strategije energetskeg razvoja. Njegova različita sučelja namijenjena su raznim ciljnim skupinama pa se alat - koji pokazuje da zemlje Jugoistočne Europe, uključujući i Hrvatsku, mogu imati čišće, pravednije i učinkovitije energetske sustave - može koristiti i u radu s djecom i mladima u okviru obrazovnih institucija.

Sve prezentacije sa seminara preuzmite ovdje: <http://ow.ly/8Ynt307IZtG>

Ovaj poziv izrađen je uz financijsku potporu Europske unije, Ureda za udruge Vlade RH i Istarske županije. Sadržaj ovog poziva u isključivoj je odgovornosti Zelene Istre i ni pod kojim se uvjetima ne može smatrati kao odraz stajališta Europske unije, Ureda za udruge Vlade RH te Istarske županije.

Projekt financira Europska unija:

Projekt sufinanciraju Ured za udruge Vlade RH te Istarska županija:

Projekt provodi:

Partner projekta:

